

CADILAR, SÜRTÜKLER, FEMİNİSTLER:

SEKS POZİTİFİN RUHUNU ÇAĞIRMAK

KRISTEN J. SOLLÉE

**CADILAR, SÜRTÜKLER, FEMİNİSTLER: SEKS POZİTİFİN
RUHUNU ÇAĞIRMAK**

Özgün Adı: Witches Sluts Feminists: Conjuring the Sex Positive

Yazar: Kristen J. Sollée

Genel Yayın Yönetmeni: Kerem Işık

Kurgu Dışı Yayın Yönetmeni: Hüseyin Deniz Özcan

Çeviren: Çiğdem Dalay

Editör: Erkin Şen

Redaktör: Aylin Samancı

Sayfa Tasarımı: Bahar Kuru

Kapak Tasarımı: Mehmet Can Çökük

1. Baskı Şubat 2025

© Livera Yayınevi, 2025

Witches, Sluts, Feminists © 2017 Sollee, Kristen J.. Original English language edition published by Stone Bridge Press 1393 Solano Avenue Suite B, Albany California 94706, USA. Arranged via Licensor's Agent: DropCap Inc. All rights reserved.

ISBN: 978-625-6663-33-6

Sertifika No: 51956

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla kaynak gösterilerek yapılacak kısa alıntılar dışında, bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni olmadan tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

Baskı ve Cilt

Metro Basım Hiz. A.Ş.

Yahya Kemal Beyatlı Cad. No. 94

Begos 3. Bölge, Buca / İzmir

Sertifika No: 70839

Livera Yayınevi Tanıtım Tic. Ltd. Şti.

2. İnönü Mahallesi Muzaffer Sokak No: 2/A B Blok No: 40

Narlıdere / İzmir

E-posta: info@liverayayınevi.com

www.liverayayınevi.com

CADILAR, SÜRTÜKLER, FEMİNİSTLER:

SEKS POZİTİFİN RUHUNU ÇAĞIRMAK

KRISTEN J. SOLLÉE

COZ CONOVER'İN İLLÜSTRASYONLARI İLE

ÇEVİREN: ÇİĞDEM DALAY

livefa
yayınevi

Kristen J. Sollée, yazar, küratör ve eğitimcidir. *The Huffington Post*, *VICE*, *NY-LON*, *Time Out New York*, *BUST*, *The Journal of Fashion, Style and Popular Culture* ve *Current Musicology* gibi ana akım ve akademik yayınlar için yazmış; çok sayıda disiplinler arası müzik, sanat etkinliği ve sergi düzenlemiş; ABD ve Avrupa'daki üniversitelerde ve konferanslarda feminist büyücülük, Japon görsel kültürü ve erkeklik performansı gibi farklı konularda dersler vermiştir. Başlıca eserleri arasında *Cadı Avı* ve *Cadılar, Sürtükler, Feministler* yer almaktadır.

Çiğdem Dalay, Lisans eğitimini Boęaziçi Üniversitesi Batı Dilleri ve Edebiyatları bölümünde, yüksek lisans eğitimini ise İstanbul Üniversitesi Kadın alışmaları Ana Bilim Dalında 2016 yılında tamamladı. Radikal, Yeni Binyıl ve Açık Radyo'da muhabir ve editör olarak çalıştı. *Subcomandante Marcos'un 'Zapatista Hik yeleri'*ni (Agora Yayınları, 2003) Türkçeye evirdi, Isiah Berlin'in *Romantiklięin Kökleri* adlı kitabının (YKY, 2004) Türkçe editörlüğünü üstlendi. Halen Boęaziçi Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu İleri İngilizce Biriminde  ğretim görevlisi olarak çalışıyor ve Eleřtirel Okuma ve Yazma dersleri veriyor.

İÇİNDEKİLER

Giriş	9
Cadılar, Sürtükler, Feministler	15
Sen Hangi Sürtüksün? Ortaçağlı Cadı mı, Modern Cadı mı?	23
Her Şeyiyle Amerikalı Cadı: Salem'in Mirası	36
Ebe: Yabani Bedenler ve Üreme Hakları	45
Politik Cadı: İsyan ve Devrim	52
Hillary Clinton: Solun Kötü Cadısı	67
Sanat Cadısı: Ahlaksız Gravürler ve Ev Tanrıçaları	75
Hayalet Kaltak A.B.D.	81
Tituba'nın Mirası	87
Dil Seğirmesi: Büyü Olarak Dil	92
Seks Büyüsü ve Zevk Oyuncakları	103
Baştan Çıkarma Büyüsü: Seks İşçiliği ve Kutsal Fahişe	110
Cadıyı Kuirleştirmek: Porno, Haz ve Temsil	115
Cadıyı Soymak: Moda, Stil ve Terzilik Büyüleri	122
Beyazperdede Cadılık: Tatlı Bir Hayat	131
Cadılar Meclisi: Feminist Bir Topluluk İnşa Etmek	139
Müzik Cadısı: Büyü Olarak Ses	147
Büyü Satar: Feminizm, Kapitalizm ve Cadı	154
Teknoloji Cadısı: İnternet Aktivizmi ve Dijital Mistik	162
Cadının Mirası	169
Cadı Nedir? Araştırma	178
Cadılarla Röportajlar	182
Kaynakça	195
Teşekkür	211

GİRİŞ

İlk çocukluk aşkım Malefiz'di. Haşmetli boynuzları, açık yeşil teni ve kocaman gözleri beni büyülemişti. *Uyuyan Güznel*'in kahramanı Prenses Aurora'ya karşı en ufak bir sevgi duymamıştım. O fazla mükemmel, özdeşleşilmesi mümkün olmayan biriydi. Ama Malefiz öyle mi? Öfkenin, hüsranın, reddedilmenin ve duyguların dolaysız ifade edilmesinin yaşını başını almış sinirli ve soylu bir kadında vücut bulmuş olmasına bayılıyordum.

O zamanlar kendime çarşaflardan siyah pelerinler yapmakla meşgul olduğumdan, Malefiz karakterinin cadılar ve kadınlar hakkındaki zararlı basmakalıp yargıları nasıl da somutlaştırdığının farkında değildim. Bu bahsettiğim Disney'in 2014 tarihli *Malefiz* filmiyle Malefiz'i insanlaştırmasından çok önceydi tabii. Malefiz'in yeraltına has güçlerin ve yasaklı dişil gücün timsali olarak adının hakkını verdiği zamanlardı yani. O olmak istediğim cadıydı: Kontrolü elinde tutan bir kadın. Ellerimi pençe gibi uzatmış, kaşlarımı çatmış, en iyi Malefiz bakışımı atarken çekilmiş çocukluğumdan kalma bir videom bile var. "16. doğum gününde eline bir çıkırcık iğnesi batacak ve ölecek." Nasıl olduysa hınç dolu, boynuzlu biri, hikâyenin kötü karakteri olmadan yetişkinliğe erişebilmeyi becerdim.

Pek çok milenyum kuşağı kadın gibi ben de cadı, sürtük ve feminist kimliklerde kadının gücünün iadesine dair bir şeyler buluyorum. Her biri tartışmalı bu kelimeler hem işkencelerle dolu mizojini tarihini anımsatıyor hem de bu tarihe karşı çıkıyor. Her biri de pekâlâ kendi meşreplerince baskının üstesinden gelmiş kadınların sembolü olabilir.

Bir gazeteci olarak günümüz müziğinde, sanatında ve kültüründe toplumsal cinsiyet temsillerini inceledikten sonra, *Slutist* [Sürtükçü] isimli bir seks pozitif internet sitesi kurdum. Tam o sıralar “sürtük” *The Atlantic*'in 2012 yılının “En Kötü Kelimeleri” listesinde yerini almıştı. Kurban suçlama karşıtı SlutWalk [Sürtük Yürüyüşü] hareketi dikkat çekmeye, sürtük – utandırma kavramı medyada sıklıkla dile getirilmeye başlanmıştı. Site, sürtük kelimesinin gücüyle oynayarak eğlenceli ve aynı zamanda da son derece ciddi bir şekilde toplumsal cinsiyet politikalarını, kadın cinselliğini, makaleler, röportajlar, kişisel yazılar ve özgün sanat eserleri aracılığıyla işleyen bir yayın organı olarak yola çıkmıştı.

Çok zaman geçmeden hayatım boyunca beni hep cezbetmiş olan büyü, alternatif ruhani pratikler ve ölüm estetiği gibi konular da siteye sızdı. Üretimleriyle siteye destek veren pek çok feminist yazarın, sanatçının ve aktivistin, sürtük kelimesinin kadınlara iadesini talep ederken ve bu kelimeyle dostane bir ilişki kurarken gösterdikleri rahatlığın aynısını cadı kelimesi için de gösterdiklerini fark ettim.

Transgresif cinselliğe, karanlık, dinamik ve yanlış anlaşılmış kadınlara benzer şekilde meftunlardan oluşan bir camia inşa eden *Slutist*, Stevie Nicks'in¹ 1976'da sahnelerde yaptığına benzer şekilde,

¹ Kayıtlara geçsin diye belirtmekte fayda var; Fleetwood Mac'in feminist solisti her ne kadar cadılara ve cadı modasına olan sevgisini beyan etmiş olsa da kendisini açıkça cadı olarak tanımlamıyor.

büyük bir hızla, deri ve dantele bürünmüş bir cadı –kaltak– feminist üçlüsü kutlmasına dönüştü.

Eleştirirnenlerin takdirini kazanan ve cadıları feminist birer ikon olarak onurlandıran “Cadının Mirası” adlı iki müzik, sanat ve bürlesk festivali düzenledikten, *Sen Hangi Kaltak / Cadısın?*² adını taşıyan bir serginin küratörlüğünü üstlendikten, The New School’da dördüncü dalga feminizm ve cadıların feminist mirası hakkında çeşitli dersler verdikten sonra, cadılar, sürtükler ve feministler arasındaki bağı daha sistemli bir şekilde incelememin zamanının geldiğinin farkındaydım.

Cadılar, Sürtükler, Feministler: Seks Pozitifin Ruhunu Çağırarak, cadıların seks pozitif tarihine bir giriş. Cinsel özgürlüğü temeline alan bu kitap, sanat, sinema, müzik, moda, edebiyat, teknoloji, din, popüler kültür ve modada “cadı feminizmi”nin izini sürüyor. Üreme hakları, cinsel haz, pornografi, kuir kimlik, beden olumlama, seks işçiliğini inceliyor ve “sürtük”ün neden pek çok anlamda 21. yüzyılın “cadı”sı olduğunu örneklerle açıklıyor.

Her ne kadar pek çok erkek ve eril spektrumdaki birey, kendisini cadı olarak tanımlasa da ve tarih boyunca cadılıkla suçlanmış olsa da bu kitap özellikle cadı, dişilik ve kadınlık –trans kadınlar ve kendini dişil spektrumda tanımlayan bireyler de dahil– arasındaki güçlü bağları ve kadınların cadılıkla ilintili oldukları gerekçesiyle zulme uğramasını ele alıyor. Bu nedenle *Cadılar, Sürtükler, Feministler* cadıyı kadınların üstüne giydirilen bir kimlik, dişî bireylerin özgürce seçtiği bir kimlik ve cadılığı da –çeşitli okült pratikleri anlatan şemsiye bir terim– cadılık icra edenlerle beden bulmuş bir kavram olarak inceliyor.

² Serginin İngilizce başlığı *Witch Slut Are You?* ve İngilizcede *cadı* anlamına gelen *witch* kelimesi ile *hangi* anlamına gelen *which* kelimesi aynı şekilde telaffuz ediliyor. (ç.n.)

Herhangi bir feminist kadın tarihi³ anlatısını ele alırken kesişimsellikten ödün vermek söz konusu olmadığından, kitapta birbirinden çok farklı feministlerin perspektiflerine yer verdim. Bunu yaparken pek çok sevilen feminist ismin aslen kusurlu bireyler olduğunu da fark ettim. Herhangi bir aktivisti, bilim insanını ya da sanatçıyı bu kitaba dahil etmiş olmam, bahsi geçen isimlerin tüm yapıtlarını onayladığım anlamına gelmiyor. Kitapta kendilerinden bahsedilmesinin yegâne nedeni, bu isimlerin her birinin caduların, sürtüklerin ve feministlerin hikâyelerinde bir yere sahip olduklarını tasdik etmek.

Neresinden bakarsanız bakın, cadı Batılı Hıristiyan bir icat değil. Buna rağmen Amerikan tarihindeki ve popüler kültürdeki baskın cadı ve cadılık anlatılarının hepsi İngiliz – Avrupalı, Hıristiyan kökenli cadı kaynaklarından besleniyor. Bu nedenle ben de çalışmamın merkezine aynı kaynakları aldım. *Cadılar, Sürtükler, Feministler*, ABD ve Avrupada cadılara yapılan zulmü anlatan akademik çalışmaları, güncel okült kültür analizleri, feministler, aktivistler, sanatçılar, akademisyenler ve cadılık icra edenlerle gerçekleştirilen röportajlarla karşılaştırmalı olarak inceleyerek pek çok kişinin özendiği ya da korktuğu bu efsanevi karakteri, geçmişin ve günümüzün devrimci kadınlarıyla ilişkilendiriyorum.

Kitabın birbirine eklenen bölümlerden oluşan bir yapısı var. İlk bölümler, erken dönem uygarlıklardan başlayarak ortaçağ Avrupasına ve Amerika'nın kolonyal dönemine uzanan cadı tarihine dair yoğunlaştırılmış bir bilgi sunuyor. Takip eden bölümler, cadılar hak-

³ Metnin orijinalinde feminist kadın tarihini tanımlamak için *herstory* kelimesi kullanılıyor. Bu kavram İngilizcede tarih anlamına gelen *history* kelimesinin, erkek şahsın tarihi anlamına geldiğine, tarih yazımında kadınların hikâyelerinin nasıl dışarıda bırakıldığına dikkat çekmek için feminist kuramcıların, kadınların tarihinden bahsederken kullanmayı tercih ettikleri bir kavram. (ç.n.)

kındaki cinsiyetlendirilmiş anlatıların günümüz Amerika'sındaki kadınları hâlâ nasıl bilgilendirmeye ve etkilemeye devam ettiğini görünür kılmak için bu temel üzerinden ilerliyor. Her bölüm cadıyı, üzerine yapııştırılan yaftalardan farklı yollarla arındırıyor, şeytani büyücüden feminist güçlenmenin sembolü olmaya giden yolda üzerine giydirilen yanlış bilgi ve mizojini giysilerinden katman katman soyuyor.

Kitabın sonuna günümüz cadısı ete kemiğe bürünsün, insanlaşsın diye kendisini cadı olarak tanımlayan isimlerle yapılmış röportajlar ekledim. Röportajları benim referanslarım takip ediyor. Resmî internet sitesi www.witchesslutsfeminists.com' da da kitapta yer alan metinlere dair detaylandırılmış multimedya içerik bulunuyor.

Biraz da bu kitabın ne olmadığından bahsetmeliyim.

Cadılar, Sürtükler, Feministler her ne kadar iddialarım çeşitli akademik kaynaklara dayansa da formal anlamda bir akademik çalışma değil.

Cadılar, Sürtükler, Feministler, kitapta cadılık icra eden çeşitli isimlerle yapılmış röportajlar yer alsın da, hatta sayfalar arasında bir-iki büyüye yer verilmiş olsa da belirli bir cadılık öğretisini tanıtmayı da amaçlamıyor.

Cadılar, Sürtükler, Feministler ne geçmişten günümüze bilinen tüm cadıları teferruatlı bir şekilde anlatan bir katalog ne de akla gelebilecek her türlü feminist mevzuyu irdeleyen bir kitap. En sevdiğim sirenlerden bazıları ve bazı feminist tartışma konuları kitaba giremedi, montaj odasının zemininde öylece kendi hâline terk edildi. Kısa ve öz olmak cadının şanından neticede.

Peki bu kısacık metin ne gibi bir yeni büyü o zaman?

Cadılar, Sürtükler, Feministler'i feminist bilim insanlarının, tarihçilerin, avukatların, sanatçıların, aktivistlerin, okültizme inananların, cadılık icra edenlerin olduğu kadar, cadının kültürel ve politik

tarihine –ana akım medyada gördüklerinin dışında– aşına olmayanların da ilgisini çekecek şekilde tasarladım. Bu kısa ve öz elkitabı, son derece kapsamlı bir konuyu, çok katmanlı bir dünyanın öğelerini bir çiçek dürbünü gibi yeni ve farklı açılardan yansıtan disiplinler arası bir çalışma. İdeal olan *Cadılar, Sürtükler, Feministler*'in konuya dair merak ve ilgi uyandırması. Konunun hangi kısmıyla ilgilenip merak edeceğiniz elbette size kalmış.

Cadılar, Sürtükler, Feministler: Seks Pozitifin Ruhunu Çağırma'ta anlatmaya çalıştığım gibi cadı illa da sizin onu sandığınız kişi değil. Cadı elbette ki sihirli kadın, özgürleşmiş kadın, yargılanmış ve katledilmiş kadın ama aynı zamanda da herhangi bir kadın, bizden biri.